

Szombathelyi Újság, 1916. november 13., p. 5.

A hadnagy úr

A SZÁLLODA ELTŰNT CIPŐI -
A HADNAGY ÚR ÉS A KATONASÁG.
A HADNAGY ÚR KALANDOS MÚLTJA

SZOMBATHELY, NOVEMBER 11.

A hadnagy úr snájdig legény volt. Az uniformis kifogástalanul simult nyúlánk termetére, s ha végigcsörtetett az Erzsébet királyné utcai korzón, bizonyára szálltak feléje sóhajok és titkos pillantások a leánytömegből, amely estenden előnti a lámpafényes utcát. A hadnagy úr elegáns lakást tartott a Kovács-szállóban, a pincérnek nagy boraválót adott, a kardját hanyag eleganciával dugta a hóna alá, s ugyan így fogadta el az alantasabb rangúak tisztelgését. És – milyen különös – a hadnagy úr már a rendőrségen ül, és amikor így titulálják, mosolyognak rajt a rendőrök, ő pedig lesüti a szemét, vagy zavartan eltáncoltatja a tekintetét az emberek feje fölött. Mert van az úgy néha a mai világban, hogy akadnak hurokra ilyen hadnagy urak.

A dolog ott kezdődött, hogy ma korán reggel jelentették a rendőrségen, hogy a Kovács-szálló második emeleti folyosójáról az összes vendégek cipői eltűntek. Az éj folyamán valaki összeszedte a folyosóra tisztítás végett kirakott tizenkét pár cipőt s 1 pár csizmát, ez a valaki azonban nem az arra illetékes szolga volt.

Mivel ilyenformán a rendőrségnek vált kötelességévé a cipők ismeretlen pártfogóját kipuhatolni, Sántavy Ágoston rendőrfelügyelő megindította a nyomozást a szállóban. Csakhamar előkerültek a cipők összegyűjtve és halomra rakva a második emeleti illemhelyről. A tolvajnak tehát még nem volt ideje elszállítani a zsákmányt.

Mivel a személyzet megbízható, a szállodai lakók közt kellett keresni a cipők ismeretlen pártfogóját. A bejelentő lapok közt feltűnt egy jó hangzású név: Szilágyi Dezső, hadnagy. Csütörtök óta lakik a szállóban.

A rendőrfelügyelő gondolt egyet és vizitelt a hadnagy úrnál. A hadnagy úr egy kissé meg volt lepve a nem várt vizittől, de nem jött zavarba. Különösképpen az ő cipője nem tűnt el, érdekes, mintha csak tudta volna, ki se tette a lábbelijét.

Különös. Különös, a hadnagy úrnak igazán szerencséje van, de nem méltóztatnék megmutatni az írásait? Csak a forma kedvéért. A hadnagy úr most már zavarba jön, hebeg, hogy – neki – nincsenek írásai. Az bizony baj. Mert ma az írás a fontos. A beszéd nem számít. No, majd ott benn, a rendőrségen.

De nem árt egy kicsit körülnézni a szobában. Hátha akad valami. Semmi. Végre a pamlag alól előkerül egy cipősámfa s egy tégely sárga cipőkrém, amiről kisül, hogy az eltűnt holmik közé tartozik. De a hadnagy úr minderről nem tud semmit, hogyan – csodálkozik –, ő és a cipők eltűnése – pusztán véletlen, igazán különös, furcsa véletlen.

A rendőrségen se mondott egy darabig mást a hadnagy úr, akinél írást nem találtak, pénzt is csak mindössze négy koronát. Egyszer aztán megunt a sok kérdezőgetést a hadnagy úr és egész kedélyesen megvallotta, hogy nem is Szilágyi, hanem Deák a neve, nem is hadnagy, csak közlegény, a 32. gyalogezred elbocsájtott rokkant közlegénye, s Budapestről rándult le Szombathelyre. Budapestre való, ahol az apja hivatalnok. De a cipőket nem ő... Szólt a hadnagy úr s ennél többet nem akart mondani, csak elhozatta a civil ruháját, és az uniformist, amit most már szégyellt, levetette. A rendőrség pedig megtette a lépéseket, hogy a hadnagy úr viselt dolgaira fényt vessen.

* *

Dél volt, amikor benn jártunk a rendőrségen. A hadnagy urat előhozták. Mindenki így szólította. De mosolygott hozzá. Csak a hadnagy úr nem. Már civilben volt. A vállára esőköpeny terítve, alatta legújabb divatú, elegáns ruha. A hadnagy úr egészen kedélyes, nem veszi nagyon tragikusan a dolgot.

Beszélggettünk vele: arra a kérdésre, hogy miért jött Szombathelyre, habozva, bizonytalanul azt mondja, hogy egy nőismerőse után. Erre persze már a rendőrség is kíváncsi volt, s faggatni kezdte, ki az a nő. De a hadnagy úr az úri diszkrécióra hivatkozva ez irányban is megtagadott minden felvilágosítást. A meggyőződésünk azonban az volt, hogy a hadnagy úr utazási céljától a nőismerős olyan messze van – mint tesszük Bikigybürgözd a nyugati kultúrától. Ennél a faggatási jelenetnél mindjárt a színészi tehetségét is bemutatta.

Mikor már igen sokat érdeklődtek nála a nőismerős neve iránt, mély hallgatásba merült, az arca elváltozott, levegő után kapkodott, megrántorodott, a falnak dőlt s eme jól megjátszott drámai jelenet után mohón és nagy kortyokban kiivott vagy fél liter vizet, majd egy székre rogyott.

Pár perc múlva aztán, hogy elcsendesedett feje felett a vihar, egyszeribe visszatért a derűs kedve. Kérdéseinkre ezután kedélyesen, sőt itt-ott élcel fűszerezve elmondta kalandos életét a hadnagy úr, aki egyébként intelligens ember benyomását keltette.

A most 25 éves fiatalember mögött kalandokban gazdag élet fekszik. Mint elmondta, az iparművészeti szakiskolán a műbútortervezést tanulta, majd építész-rajzoló lett. Külföldre ment, s hosszabb ideig élt Milánóban, Párisban. 1912-ben sorsjegyen háromezer koronát nyert. Elhatározta, hogy kihajózik Amerikába. Mielőtt azonban elhagyta volna az óvilágot, eszébe jutott, hogy lerándul Monte Carlóba, s szerencsét próbál a rulettben, hátha megsokszorozhatja vagyonát.

Úgy járt, mint ahogy igen sokan a játékbarlang városában: leégett az utolsó fillérig. Akkor nem tudta, mihez kezdjen, elkeseredésében beállt a francia idegenlégióba. (A katonakönyvét erről felmutatta.) Mint a légió katonája Marokkóban harcolt a kabilok és arabok ellen. Tíz hónap múlva azonban megunt a katonaéletet, s mikor századja visszakerült Algírba, az úton megszökött a légiótól, s pár hónap múlva hazahajózott. Ez 1913-ban volt, amikor itthon jelentkezett a katonáéknál, bevették,

s a háború kitörésekor az elsővel vitték a szerb frontra. Megsebesült, kórházba került, majd nagyfokú idegessége miatt az elmeállapotát is vizsgálat alá vették.

Mint mondja, Törökbálintra küldték, s ott kellett volna megvárnia a rokkantsági elbocsájtását. Három hónapig ott maradt, de aztán, mert igen egyhangú volt az élet, megugrott. Budapesten élt pár hónapig, s most lerándult Szombathelyre. Itt aztán kisdéd játékai mögé egyelőre feltette a pontot a rendőrség, amely most kutat a viselt dolgai után.

Szombathelyi Újság, 1916. november 14., p. 3.

Az álhadnagy

Mint megírtuk, a rendőrség elcsípte Deák Dezső budapesti születésű műszaki rajzoló, aki mint hadnagy szerepelt Szombathelyen s a Kovács-szállóban a vendégek cipőit ellopta. A kalandos múltú ifjúról kisült, hogy több betörést követett el s katonaszökevény. Sántavy Ágoston rendőrfelügyelő ma a déli vonattal Törökbálintra kísérte a katonaszökevényt, ahol átadja a katonai hatóságnak.

Vasvármegye, 1917. június 26., p. 2.

Cherchez la femme!

ASSZONYCSATA A KOVÁCS-KÁVÉHÁZ TERASZÁN

SZOMBATHELY, JÚNIUS 25.

Vasárnap este, mint rendesen, zsúfolt volt a Kovács-kávéház terasza. Színház után pedig már szinte túlsúfolt. Az egyik asztalnál kettesben egy rutén tartalékos hadnagy és egy elegánsan öltözött hölgy diskuráltak a legnagyobb csöndességben. Úgy tizenegy óra tájban egy feldúlt úriasszony telepedett le melléjük. Néhány pillanatnyi csendes szóváltás folyt, majd a később érkezett úriasszony hirtelenül felugrott, a mellette ülő hölgyet tetteleg inzultálta, majd letépte a kalapját és azt az arcába vágta.

Mindez néhány pillanat alatt történt, és mire a közönség felocsúdott, a csatázó amazonok és a hadnagy eltűntek. Az inzultált nő Kovács szállóbeli lakására sietett, a hadnagy szállására sietett, az éjjeli ütközet hőse pedig az eset színhelyén megjelent egy polgárőr és Pintér József rendőrbiztos társaságában a rendőrségre sietett, ahol a következő följelentést tette: a neve Sridensky Viktorné, lembergi mérnök felesége. A férje, Sridensky Viktor a háború kitörésekor vonult be az 55. gyalogezredhez mint tartalékos hadnagy. Egy évig rendszeresen írt és segítette őt és hároméves kis gyermekét, de az elmúlt két év alatt egyetlen sor írást nem kapott férjétől, egy árva hírt nem hallott sorsáról. Összeköttetései révén két év alatt bejárta az összes harctereket, de férjének hollétről, és hogy mi történt vele, a legkevesebbet sem tudott megállapítani. Már-már lemondott minden reményről, hogy eltűnt férjét fölhalálja, amikor egy héttel ezelőtt értesítést kapott, hogy férje egyik szombathelyi tartalékkórházban van ápolás alatt. Noha a háború alatt minden vagyontörését fölemésztette az élet és gyermekének nevelése, szerdán vonatra ült, és szombaton este megérkezett Szombathelyre. Itt a pályaudvaron legnagyobb meglepetésére és boldogságára férje – várta.

A viszontlátás örömei nem sokáig tartottak. A férje kocsiába ültette, a Sabária szállóba hajtottak, ott a férj szobát bérelt és azt mondta hitvesének, várja meg nyugodtan, őneki dolga van, ha azt elvégezte, vissza fog térni.

Sridenskyné, akit az elmúlt évek izgalmai és a hosszú utazás teljesen kimerített, pihenésre tért. Nem gondolt semmi rosszra, csak reggel fogta el az aggodalom és izgalom, amikor még mindig nem tért vissza férje. Keresésére indult, de, noha az egész várost összejárta, nem akadt nyomára. Estére azonban egy nagyon szomorú tapasztalattal lett gazdagabb. Hogy férje idillikus életet él, és barátnője a Kovács Szállóban lakik. Erre a lesújtott lembergi úriasszony a Kovács előtt lesben állt, miután a szállóban férje hollétéről nem tudtak felvilágosítást adni. Az esti órákban azután a férj és barátnője megjelentek a kávéház teraszán. A továbbiakat így mondotta el Sridenskyné a rendőrségen, ma délelőtt megtartott kihágási tárgyaláson:

– Amikor férjem megpillantottam a legnagyobb indulat fogott el. Mégis kerülni akartam a botránnyt, minden feltűnés nélkül foglaltam helyet asztaluknál, férjem kérdőre vontam, hogy miért hagyott el és mit keres oldalán a mellette ülő nő. Közben ők németül beszéltek, amiből csak annyit értettem meg, hogy tegeződnek. Erre gesztikulációval fejezem ki, hogy Sridensky a férjem, mire az idegen nő gúnyosan nevetni kezdett. Ez annyira kihozott sodromból, hogy elvesztettem minden gondolkodásom és inzultáltam boldogságom megrontóját.

A rendőrség ezután a másik nőt hallgatta ki. Előadta, hogy Petron Bozsának, bécsi hajadon, egy augerstrassei vaskerekedő üzletvezetője. Gazdája orosz hadifogságban van, és őt bízta meg üzletének vezetésével. Sridenszkyvel Bécsben ismerkedett meg mint legényemberrel, aki neki házasságot ígért. Hogy nő ember, azt csak szombaton tudta meg, amikor ugyanazon vonattal Szombathelyre érkezett, amellyel a feleség, ő táviratozott, és Sridenszky nem is feleségét, de őt várta. Amikor később a mérnök-hadnaggyal találkozott, az beismerte, hogy házas, de feleségétől válóban van. Az inzultus részleteit különben úgy adja elő, amint azt a feleség.

A rendőrség közbotrány okozása miatt indította meg az eljárást mindkét hölgy ellen, Sridenszynét azonban fölmentette azzal az indoklással, hogy feldúlt lelki állapotában nem volt ura szabad elhatározásának, a bécsi nő ellen pedig az eljárást megszüntette, mert ő passzív részese volt a botránynak, hanem igazolása után visszakísértette Bécsbe.

A rendőrség beidézte a tárgyalásra az ötös tartalékkórházba betegállományban kezelt Sridensky hadnagyot is, aki azonban nem jelent meg.

Vasi Vörös Hírlap, 1919. június 28.

Proletár étterem a Kovács-szállóban

EBÉD, VACSORA 20 KORONA

A város szívében, a Király utca közepén áll a Kovács-szálló hatalmas palotája, amelynek termeiben a pénzvilág helyi kapacitásai kötötték üzleteiket. Eladtak, vettek és újra eladtak és zsebből szebbe vándoroltak a hadimilliók.

Megszokott kép volt a Kovácsban ez a provinciális börze, mígnem a forradalom szele végig söpört a pénzszagú palotán. Azután a kép megváltozott. Elkövetkezett az idő, amely meghozta a dolgozó emberiség, a proletáriátus diktatúráját.

A Kovács kiürült, a helyi pénzarisztokraták szakszervezeti igazolvány hiányában, kiszorultak a tükrös termekből. Van a palotának egy oldalterme. Másfél évvel ezelőtt, mikor a proletármilliók a lövészárkok sarát tiporták, mikor a proletárkatonák életüket dobták áldozatul, mikor az itthon megrokkant proletáranyák siratták fiaikat, ebben a teremben muzsikaszó és tánc járta. Vasárnap délutánonként a burzsua fiatalság itt tombolt a tánc tűzében. Közben odakünn a frontokon hullott a vér, meleg, piros proletár vér.

Ez másfél évvel ezelőtt volt. Azóta nagyot fordult a világ. A terembe katonaságok kerültek, kemény, fegyelmezett vörösök szállása lett. Néhány nappal ezelőtt azután serény munkászeker nyomán a hajdani táncterembe hosszú asztalok sorakoztak fel, fehér terítők kerültek s az ablakokon megjelent a vörös felirat: proletár étterem.

Hétfőn este cigányzene hangjai áradtak ki a virágdíszes, ünnepi hangulatú teremből és megnyílt az első szombathelyi proletárétterem. Lelkes, becsületes munkás szívekben született meg az eszme, amelyet nyomon követett a gyakorlati kivitel. És azóta a proletáriátus nem kénytelen a drágán szerzett béréből lebujokban, rossz szagú párás helyiségekben enni a silány ebédet, vacsorát. Ott várják meleg szeretettel terített, fehér asztalok a proletár étterem helyiségében, ahol kitűnő ebédet és vacsorát kapnak a napi munkában kifáradt dolgozók. Délben háromfogásos ebéd, este kétfogásos vacsora áll a rendelkezésre napi 20 koronáért, és az összeg a mai árak mellett feltűnően mérsékelt. Sehol másutt ilyen potom áron a napi táplálékot megszerezni nem lehet.

A proletár éttermet nem nyereszkesedésre rendezték be, a cél a dolgozók tisztességes és olcsó ellátása s így valóságos áldás, különösen a proletáriátus nőtlen részének, amely kényszerítve volt, hogy vendéglőkben, éttermekben, amelyek az egyéni nyereszkesedésre voltak berendezve, fizessen a mindennapi kenyérért.

Azt hisszük felesleges hangsúlyozni, hogy a proletáriátusnak saját érdekében legelsőbbrangú kötelessége, hogy a proletáréttermet látogassa. Ugyanis ezeket az árakat csak úgy lehet fenntartani, ha a résztvevők nagyobb számban jelentkeznek, vagyis ha a tetemes üzemeltetés több résztvevő között oszlik meg. A szakszervezetek vezetőinek kötelessége, hogy tagjaik sorában fejtsenek ki lelkes agitációt, mert ha a tagok száma 200-at ki nem tesz, úgy a jelenlegi árakat emelni lesz kénytelen az étterem vezetősége.

Vasvármegye, 1923. február 20., p. 4.

Kovács Jakab meghalt. Érdemes öregúr dőlt ki tegnap reggel a szombathelyi polgárok sorából. Meghalt Kovács Jakab, a szombathelyi Kovács-nagyszálló megalapítója 85 éves korában. Az elhunyt régi derék zsidócsaládból származott. Az első volt ez a zsidócsalád, amely Szombathelyen annak idején letelepedett. Kovács Jakab 1838-ban született Szombathelyen. Asztalosmester volt, majd gabonakereskedő és 50 évvel ezelőtt vette át a Heimler-házban levő kávéházat. 1894-ben bérletbe vette a Szabáriszállót és kávéházat, 1915 végére pedig felépült a Kovács, amely a legmodernebb és legkiválóbb helyiség ma is Szombathelyen. Ez volt az öregúr működésének koronája. Kovács Jakab, mint csendes jó természetű, de kiváló üzletember úttörője volt a kávéházi élet megteremtésének Szombathelyen és a város az idegenforgalom emelése miatt sok köszönettel tartozik neki. Három héttel ezelőtt tüdőgyulladást kapott, kiheverte, de annyira meggyöngült, hogy tegnap reggel öt órakor fia karjai között szenvedés nélkül elhunyt. Temetése ma délután fél 4 órakor lesz. Ma a kávéház délután 3–5-ig zárva lesz, este pedig nem játszik a helyiségben zenekar.

Vasvármegye, 1921. február 26., p. 2.

Bar vagy kabaré Joódy beszünteti a bart

A múlt hetekben a Kovács-szálló Téli kertjében egy „művészi vállalkozás” ütötte fel tanyáját, amely a művésztől ugyan nagyon távol áll, de valami más-hoz annál nagyobb közelsége mutat.

A rendőrség annak idején jóhiszeműleg megadta hozzá az engedélyt, de meglepetéssel eszmélt arra, hogy ez a művészet a barnál is barabb és Szombat-helyen akkor sem kívánatos, ha Pesten minden sarkon is virágzanak hasonló lokálok. – Joódy rendőrtanácsos tehát úgy intézkedett, hogy ez a barszerű valami még e hónap folyamán megszűnjön s helyét elsejével vagy tisztességes kabaré váltsa fel, vagy pedig záruljanak be a Télkert kapui.

Az intézkedésből kifolyólag a „műintézet” igazgatója az előbbit választotta. Kíváncsian várjuk, hogy az ígéretnak mennyiben tesz eleget.

Vasvármegye, 1921. február 25., p. 3.

Egy kis kacagni való. A Kovács-kávéház szuterénjében művészkedő kabarét élvező publikum az egyik legutóbbi estén egy kis incidens miatt sokat mérgelődött. Az történt, hogy előadásközben az egyik páholyban murizó társaság maga mellé rendelte a cigányt, meg a művésznőket s műsor ide – műsor oda, a maga szakállára önálló kabarét rendezett. Ezen persze a hoppon maradt többi publikum részint felhá-, részint pedig felhéberedett. Pedig igazán nem volt nagy okuk rá. Inkább kacagni kellett volna a dolgon, mert hisz a murizó társaság hangadó tagja egy detektív volt a kerülettől s ráadásul ép az a detektív, aki a mások által rendezett murikat szokta ellenőrizni. – Hát nem inkább kacagni kellene az ilyesmin, mint mérgelődni?

HÁRY JÁNOS VAS MEGYÉBEN

2. A Nagyszállóban

— Ott hagytuk el mátkor — hogy el ne felejtsem —
Élmesélem, hogyan éltek a hotelben.

Mert itt Szombathelyen szálló az otthonom,
Ez itt, a Nagyszálló, ahol mély orend honol —

A „csend” szóra nyomban a diák lecsapott,
Nem állta meg, hogy ne tüsszentés egy nagyot.
Amde a tüsszentés Hártyt nem zavarja,
Folytatja ő nyomban, ahol abbahagyta.

— Az tetszik legjobban — figyeljék, emberek —,
Egyenletes mindig a fűtés, a meleg.

Kíváncsiék ilyenkor, téli az idejében
Becszes kincs a meleg nappal is, meg éjjel —

Tüsszentett a diák, s gyorsan ráduplázott,
Mert a nagy melegben ő bizony megfázott.

Csendes, meleg otthon, ilyen nem is látam,
Fedig az országot már többször bejártam.

Mindenki figyelmes, itt nincs soha vadrás,
Lesik kérdésgömb, gyors a kiválpórá. —

A csontalan diák rá tüsszentve megint,
Mert mit tudott, nem volt Hárty szava szerint.

— Reggelente keletén, amikor még kőbe
Az ember, beszél a fürdőszobába.

Ott tüsszt a fürdősköd és meleg víz vörje...
Mondom, e szállónak sehol sincsen párja. —

Vendég és személyzet közt nécesnek viték... —

Itt kőbe tüsszentett a csontalan diák,

— Hát a kozt! Az finom! Jelel sincs rá, prima,
Itt még a beteg is mázsásra felhívta.

Minden étel fürdik a hő szobán, szobán,
Ebben a szállóban így volt, így lesz, így van. —

Diákunk meg kőbe tüsszentett nagy-gyökron,
De Hárty folytatá, csoppat sem zavarán.

A kozt izzó, meleg, és úgy meg van mérve.

Hogy még pincér hozza, lesznek a sörre.

Az árak meg olcsók, néhány forint, pléom...
Egész családomat nyáron ide hozom! —

A diák meg folytatá tüsszentett nagy tüsszt,

És sorra lehajtott öt nagy pohár vizet.

— Van itt a szállóban még egy nagy csomaga,

Amilyen sehol nincs; a hegynek dús leve.

Abban csopp víz sincsen, eredeti pálcák,

Egyetlen pohárról, tudom, élve maradnak.

Hogyha pálmától kérez, az meg olyan adag;

A vonat jettett van, emiatt nincs harag. —

Érthető, hogy ismét tüsszentett diákunk,

Mert megint má, mit hall és má, amit látunk.

— Mit beszéljek tovább? Szobámban tisztaság,

Nem lakott kőből kőből kőből vagy uradag.

Az égyruha Eszta, frissen vasalt, mosott.

Aldom a sorozat, hogy engem ide hozott. —

Mondani sem kell, hogy a diák tüsszentett.

Közben néhány vendég még körének seragított.

— Ilyenkor esténként — hallgatásik csak hallgat —

Gyöngyörű zene! Ki ide nem jó, halga!

Ném hallani ilyen soha hamis hangot,

E zenekar megér még magasabb rangot!

Ne csodálják, hogyha zúfolt minden este

Az étterem, hiszen párja sincsen Pesten. —

Néhány tüsszentés még, s vége a mesének.

Hallgatásik a zene, felszendül az ének.

— Irigylem magukat, szombathelyiakat,

Igy szórakozni má udorban nem lehet. —

Szót Hárty és erről néhány szót ejtett.

Erről fog majd szólni a harmadik jegyzet.